

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 53 0 Rs 062501 22 Rev
Sarajevo, 23.08.2022. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: dr. Senada Mulabdića, kao predsjednika vijeća, Slavice Čindrak i Mirjane Dević, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice K. P., kei V. iz Č., ..., zastupana po punomoćniku Jerki Čiliću, advokatu iz Lj., protiv tuženog Dom zdravlja, Č., ..., Č., zastupan po zakonskom zastupniku, a isti po punomoćniku Sanji Iličić-Lukenda i Luki Božiću, advokatima iz Čitluka, radi isplate neisplaćenih plaća i drugih novčanih potraživanja, v.s. 7.200,00 KM i diskriminacije, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj: 53 0 Rs 062501 20 Rsž od 24.03.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 23.08.2022. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija u odnosu na zahtjev za utvrđivanje diskriminacije mobingom i naknadu nematerijalne štete zbog učinjene diskriminacije.

U ostalom dijelu revizija se odbacuje.

Zahtjev revidentice za naknadu troškova sastava revizije se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Čapljini broj: 53 0 Rs 062501 16 Rs od 31.12.2019. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice kojim je traženo da se nalaži tuženom da tužiteljici isplati:

- na ime razlike neisplaćenih plaća, razlike neisplaćenih naknada po osnovu rada u vrijeme praznika, prekovremenog rada, noćnog rada, rada subotom i nedjeljom, rada na dan tjednog odmora, razlike plate na osnovu uvećanja bruto satnice zbog uvećanja životnih troškova isplati za period od 01.02.2012. godine do 18.04.2016. godine iznos i to: 25,37 KM za februar 2012. godine; 29,73 KM za mart 2012. godine; 25,37 KM za april 2012. godine; 28,19 KM za maj 2012. godine; 25,37 KM za juni 2012. godine; 27,16 KM za juli 2012. godine; 28,19 KM za august 2012. godine; 24,34 KM za septembar 2012. godine; 28,33 KM za oktobar 2012. godine; 27,30 KM za novembar 2012. godine; 25,50 KM za decembar 2012. godine; 28,34 KM za januar 2013. godine; 34,90 KM za februar 2013. godine; 33,00 KM za mart 2013. godine; 9,31 KM za april 2013. godine; 40,91 KM za maj 2013. godine; 26,03 KM za juni 2013. godine; 28,33 KM za juli 2013. godine; 28,70 KM za august 2013. godine; 26,88 KM za septembar 2013. godine; 29,97 KM za oktobar 2013. godine; 24,31 KM za novembar 2013. godine; 30,44 KM za decembar 2013. godine; 29,97 KM za januar 2014. godine; 26,25 KM za februar 2014. godine; 25,63 KM za mart 2014. godine; 28,93 KM za april 2014. godine; 28,94 KM za maj 2014. godine; 25,05 KM za juni 2014. godine; 28,47 KM za juli 2014. godine; 26,34 KM za septembar 2014. godine; 28,62 KM za oktobar 2014. godine; 24,87 KM

za novembar 2014. godine; 28,62 KM za decembar 2014. godine; 27,58 KM za januar 2015. godine; 24,87 KM za februar 2015. godine; 27,58KM za mart 2015. godine; 27,58KM za april 2015. godine; 25,76 KM za maj 2015. godine; 27,58 KM za juni 2015. godine; 28,62 KM za juli 201 5. godine; 25,76 KM za august 2015. godine; 27,57 KM za septembar 2015. godine; 27 ,71 KM za oktobar 2015. godine; 25,90 KM za novembar 2015. godine; 28,77 KM za decembar 2015. godine; 25,89 KM za januar 2016. godine; 25,89 KM za februar 2016. godine; 28,87 KM za mart 2016. godine; 27,65 KM za april 2016. godine, sve sa zakonskom zateznom kamatom počevši od 15.03.2012. godine odnosno od dospelosti svakog pojedinačnog iznosa s tim da mjesečni iznosi dospijevaju svakog 15-og u mjesecu za prethodni mjesec pa do potpune isplate.

- na ime razlike neisplaćene naknade za topli obrok isplati za period od 01.02.2012. godine do 18.04.2016. godine iznos i to: 12,00 KM za juni 2015. godine; 16,00 KM za juli 2015. godine; 34,00 KM za septembar 2015. godine; 11,63 KM za oktobar 2015. godine; 51,00 KM za novembar 2015. godine; 42,00 KM za decembar 2015.godine; 50,00 KM za januar 2016. godine; 35,00 KM za februar 2016. godine; 46,00 KM za mart 2016. godine; 13,70 KM za april 2016. godine, sve sa zakonskom zateznom kamatom počevši od 15.07.2015. godine odnosno od dospelosti svakog pojedinačnog iznosa s tim da mjesečni iznosi dospijevaju svakog '15-og u mjesecu za prethodni mjesec pa do potpune isplate.

- na ime razlike neisplaćenog dijela naknade za korištenje godišnjeg odmora regresa za 2012. i 2013. godinu ukupni iznos od 376,49 KM sa zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe do konačne isplate.

- da u korist MIO Mostar uplati doprinose i razlike doprinosa na plaću za mirovinsko i invalidsko osiguranje tužiteljice za razdoblje od 01.03.2012. godine do 01.04.2016. godine u ukupnom iznosu od 418,12 KM.

- da se utvrdi da je tuženik počevši od 2014. godine do 31.03.2016. godine diskriminirao tužiteljicu na način da je poduzimao ponavljane radnje koje se ogledaju u nefizičkom uznemiravanju na radnom mjestu (mobing), čija je svrha i namjeravana posljedica degradacija profesionalnog statusa tužiteljice, a koje radnje imaju ponižavajući efekt za tužiteljicu pa se sukladno tome zabranjuje tuženom da prema tužiteljici ubuduće poduzima radnje kojima se tužiteljica uznemirava na isti ili sličan način, a sto je tuženi dužan trpiti, sve u roku od 15 dana, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

- da tužiteljici na ime naknade nematerijalne štete, a na ime duševne boli uzrokovane ne fizičkim uznemiravanjem na radnom mjestu (mobing), čija je svrha i namjeravana posljedica degradacija profesionalnog statusa tužiteljice isplati iznos od 5.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom shodno članu 1. Zakona o visini stope zatezne kamate počevši od 31.03.2016. godine pa do konačne isplate, a u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

- da tužiteljici naknadi troškove ovoga parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom počevši od dana presuđenja pa do konačne isplate, a sve prednje u roku od 15 dana pod prijetnjom ovrhe.

Istom presudom naloženo je tužiteljici da tuženiku naknadi troškove ovoga parničnog postupka u iznosu od 1.823,00 KM u roku od 15 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj: 53 0 Rs 062501 20 Rsž od 24.03.2022. godine žalba tužiteljice je djelomično uvažena i prvostupanjska presuda preinačena u odbijajućem dijelu na način da se tuženi obavezana tužiteljici isplatiti:

- na ime manje isplaćene naknade za ishranu - topli obrok u periodu od 01.06.2015. godine do 30.04.2016. godine i to: 12,00 KM za juni 2015. godine; 16,00 KM za juli 2015. godine; 34,00 KM za septembar 2015. godine; 11,63 KM za oktobar 2015. godine; 51,00 KM za

novembar 2015. godine; 42,00 KM za decembar 2015.godine; 50,00 KM za januar 2016. godine; 35,00 KM za februar 2016. godine; 46,00 KM za mart 2016. godine; 13,70 KM za april 2016. godine, sve sa zakonskom zateznom kamatom počevši od 15.07.2015. godine odnosno od dospelosti svakog pojedinačnog iznosa s tim da mjesečni iznosi dospijevaju svakog 15-og u mjesecu za prethodni mjesec pa do potpune isplate,
- na ime razlike neisplaćenog dijela naknade za korištenje godišnjeg odmora regresa za 2013. godinu ukupan iznos od 175,61 KM sa zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe do konačne isplate i
- u dijelu odluke o troškovima postupka na način da je tužiteljica obavezana nadoknaditi tuženom troškove parničnog postupka u iznosu od 1.499,06 KM, u roku od 15 dana, umjesto dosuđenog iznosa od 1.823,00 KM.

dok je u preostalom odbijajućem dijelu, žalba tužiteljice odbijena kao neosnovana i prvostupanjska presuda potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu presudu, zbog povreda postupka iz člana 209. ZPP učinjenih pred drugostepenim sudom i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija dopusti u skladu sa članom 237. stav (3) i (4) tačka 2) ZPP, pobijana presuda preinači i udovolji tužbenom zahtjevu u cijelosti uz naknadu troškova postupka uključujući i troškove sastava revizije u iznosu od 720,00 uvećane za 50% tj. 1.080,00 KM plus 17% PDV, te troškova takse na žalbu i reviziju prema određenju suda.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Ocjenjujući dopuštenost revizije revizijski sud konstatuje da je predmet spora više tužbenih zahtjeva koji se odnose na novčana potraživanja iz radnog odnosa (razlika plaće, naknada za rad, rad noću, subotom i nedjeljom, uvećanje troškova života, topli obrok, regres, uplata doprinosa za PIO, sve za period od 01.01.2012. do 18.04.2016. godine), u ukupnom iznosu od 11.802,00 KM, kao i tužbeni zahtjevi za utvrđivanje diskriminacije mobingom, te naknada nematerijalne štete zbog učinjenog mobinga koji je preciziran na isplatu ukupnog iznosa od 5.000,00 KM.

Članom 237. stav (2) Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP-a) propisano je da revizija nije dopuštena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 30.000,00 KM..., iz čega proizilazi da revizija nije dopuštena, jer ukupna vrijednost pobijanog dijela koji se odnosi na odbijajući dio zahtjeva (odbijeni dio novčanog potraživanja razlike plaća i naknada), ne prelazi propisani cenzus.

Revidentica predlaže dopuštanje revizije po članu 237. st. (3) ZPP koja odredba propisuje izuzetnu mogućnost dopuštanja revizije u svim predmetima, ako Vrhovni sud Federacije ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Međutim, prema članu 237. st. (5) ZPP u takvoj reviziji stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg je revizija podnesena, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Revidentica u svojoj reviziji ne navodi pravno pitanje, kao ni ostale uslove propisane naprijed navedenom normom, niti navodi razloge zbog kojih smatra da je odlučivanje o pravnom

¹ Službene novine F BiH, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15;

pitanju važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni, što znači da nisu ispunjeni uslovi za dopuštanje izuzetne revizije.

Revidentica predlaže dopuštanje i po članu 237. stav (4) tačka 2) ZPP koja propisuje da u slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema stavu (2) tog člana stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalno-pravnog ili procesno-pravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni a naročito u slučaju ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvatanje ali je odluka drugostepenog suda zasnovana za shvatanju koje nije podudarno sa tim stavom.

Međutim, revidentica se pogrešno poziva na ovaj član budući da je odlukom drugostepenog suda u odnosu na zahtjev za isplatu razlike plaća na osnovu uvećanja troškova života, žalba tužiteljice odbijena i potvrđena prvostepena presuda kojom je odbijen ovaj tužbeni zahtjev, upravo primjenom pravnog shvatanja koje je podudarno sa pravnim shvatanjem zauzetim na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda F BiH održanoj dana 27.01.2017. godini u predmetu broj 65 0 Rs 496860 16 Spp 2 koji glasi:

„Sud nema ovlaštenje da primjenom kriterija propisanih odredbom člana 9. Općeg kolektivnog ugovora za teritorij F BiH vrši usklađivanje najniže bruto satnice u skladu sa povećanjem troškovima života i ukupnim privrednim napretkom, jer usklađivanje najniže bruto satnice vrši Vlada F BiH na osnovu zvaničnih podataka Federalnog zavoda za statistiku.“

Budući da je pravosnažnom presudom odbijen tužbeni zahtjev tužiteljice u odnosu na zahtjev za usklađivanje satnice sa povećanjem troškova života proizilazi da zauzeti stav nije u suprotnosti sa stavom ovog suda što znači da nisu ispunjeni uslovi iz člana 237. stav (4) tč. 2) ZPP, za dopuštanje revizije.

Slijedom toga revizijski sud je, primjenom člana 247. stav (2) i (4) ZPP, reviziju tužiteljice, u odbijenom dijelu tužbenog zahtjeva koji se odnosi na novčana potraživanja razlike plaća i naknada, odbacio kao nedopuštenu po zakonu.

Ali u odnosu na tužbeni zahtjev za utvrđivanje diskriminacije i isplatu naknade nematerijalne štete zbog diskriminacije, revizijski sud je ocijenio da je, u smislu člana 13. st. (2) Zakona o zabrani diskriminacije² (dalje ZZD), revizija u ovim predmetima uvijek dozvoljena.

Tužiteljica je svojim zahtjevom postavljenim u toku postupka, tražila utvrđenje da je tuženi, preko nove direktorice, izvršio nefizičko uznemiravanje (mobing) prema njoj, na način što ju je više puta premještao sa jednog radnog mjesta na drugo, prvo bez ikakvih odluka, a zatim nakon podnošenja tužbe, sa odlukama o premještanju sve u kratkom vremenskom periodu, te da po tom osnovu potražuje naknadu nematerijalne štete. Tvrdila je da je kao medicinska sestra najveći period radila u previjalištu Doma zdravlja, a zatim je raspoređena na kartoteku, pa na Odjel pulmologije, što je na tužiteljicu djelovalo zastrašujuće i predstavljalo degradiranje radnih uslova i njenog profesionalnog statusa.

Tuženi je osporavao ovakav zahtjev ističući da je tužiteljica obavljala poslove medicinske sestre i da je raspoređivana na poslove koji odgovaraju njenom radnom mjestu.

² Službeni glasnik BiH br. 59/09, 66/16;

Prvostepeni sud odbija tužbeni zahtjev za utvrđivanje diskriminacije i isplatu nematerijalne štete, nalazeći utvrđenim da u postupku tužiteljica nije učinila vjerovatnim da je prema njoj direktorica tuženog različito postupala u odnosu na druge zaposlenike, da je raspoređivanje zaposlenika bilo u skladu sa organizacijom posla i sa Pravilnikom o radu, da su i druge zaposlenice bile raspoređivane na razne odjele po potrebi, jer nije bilo dovoljno medicinskih radnika. Ovakav stav prihvata i drugostepeni sud.

Po članu 4. st. (3) ZZD mobing je oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu koji podrazumjeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa.

Dakle, osnovni elementi ovog oblika diskriminacije su ne fizičko uznemiravanje na radnom mjestu, te ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat za žrtvu sa svrhom ili posljedicom degradacije radnih uslova ili profesionalno statusa.

U konkretnom slučaju tužiteljica je tvrdila da je njeno premještanje sa jednog odjela Doma zdravlja, na drugi i raspoređivanja na kartoteku, bile radnje koje su ponavljane sa svrhom ili posljedicom degradacije radnih uslova ili profesionalnog statusa, jer je ranije radila uglavnom na previjalištu.

Raspoređivanje na druga Odjeljenja, kao dodjeljivanje raznih radnih zadataka, može biti radnja koja, kada se ponavlja u kratkom vremenskom periodu, može stvoriti sliku kod zaposlenika da je diskriminiran u odnosu na druge zaposlenike, naročito ako se to provodi samo prema njemu. Ali za postojanje propisanog oblika mobinga za koji se pruža sudska zaštita potrebno je učiniti vjerovatnim da su te radnje bile sa svrhom ili posljedicom degradacije radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenika.

U konkretnom slučaju tuženi je u postupku dokazao da su i drugi zaposlenici bili raspoređivani na druga radna mjesta privremeno (zbog korištenja godišnjeg odmora drugih zaposlenika, kao i nedovoljnog broja zaposlenika za sva radna mjesta) što je bilo potkrijepljeno i Odlukama rukovodioca, o čemu je bilo moguće voditi i sudski postupak radi njihovog preispitivanja.

U takvoj pravnoj situaciji, pravilno je primjenjeno materijalno pravo kada je drugostepeni sud odbio žalbu tužiteljice, jer nije učinjeno vjerovatnim da je diskriminacija izvršena, odnosno da je tuženi dokazao da nije došlo do diskriminacije, što je u skladu sa čl. 15. st. (1) ZZD.

Stoga revizijski prigovori pogrešni primjene materijalnog prava u odnosu na ovaj dio pravomoćne presude nisu osnovani, a kako ne postoje ni razlozi povreda postupka iz čl. 209. ZPP učinjeni pred drugostepenim sudom, revizijski sud je ocijenio da revizija tužiteljice nije osnovana, te je primjenom člana 248. ZPP istu odbio i odlučio kao u izreci presude.

Odluka o troškovima temelji se na odredbi člana 397. st. (1) ZPP, pa kako je revizija odbačena i odbijena to je i zahtjev za naknadu troškova sastava revizije odbijen.

Predsjednik vijeća
Dr. Senad Mulabdić, s.r.